

A TENGERPART

NAPILAP.

V. évfolyam.

FIUME, vasárnap 1908. április 26.

95. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Vicolo dell' Ospedale. (Uj Wurzer ház). I. em.

Szerkesztőség telefonszáma 229. - Nyomdai telefonszáma 920.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . 12 kor. Egy hónapra . . . 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HÍRDETÉSEKET

a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

A HATÁRRENDŐRSÉG.

Fiume éghajlati viszonyai nagyon különösek. Gyakran a legszelesőbb időben, a mikor senki semmi veszedelemre még csak nem is gondol, egy hirtelen szélrohám olyan kavardást támaszt, hogy szemé-szája eláll bele az embernek. És úgy látszik, a lelkek klimatikus viszonyai is ilyenek itten. Olyan dolgok, amelyek máshol az indulatok fáján a szunynyadó lombot még csak meg se libben-tik, itt kavargó vihart támasztanak a lelkekben. Az indulatok Adriája bőszen háborog és elnye-léssel fenyegeti a józan gondolkozás kisedd csónakját. Miért? Mi okból? Mi végre? Arra maguk a háborgó lelkek temperamentumos tulajdonosai sem tudnak felelni.

Ilyen akaratlan és váratlan viharszülő volt a határrendőrség ártatlan kérdése. Egyéb-ként semmiképpen sem új és ismeretlen kér-dés. Nem valami kormányhatalmi vagy taktikai szempontból előrántott dolog. Mindössze egy évek előtt annak rendje módja szerint, a leg-parlamentárisabb kormány alatt legparlamentá-risabban hozott és a király által szentesített törvény végrehajtásáról van szó. Hogy véletle-nül a végrehajtó kormány haragban élő törvé-nyes hitestársával, a parlamenttel, azt a rég született gyermeket nem teszi törvénytelené, Pláne mikor a szülei is egész mások voltak. Hiszen a határrendőrségi törvény alkotásakor az akkori Széll-kormány és a parlament való-sággal usztak a szerelem árjában. Ezt a tör-vényt tehát törvénytelennek bélyegezni semmi-képp sem lehet. Végrehajtani pedig minden-esetre kell.

A Fiume ügyeit intéző városi urak, akik olyan imponáló egyértelműséggel vonultak föl annak idején a végrehajtó kormány intézkedése ellen, erre azt fogják mondani, hogy ők nem is a végrehajtást, hanem a végrehajtás módját ellenzik. Mert az — szerintük — sérti a Fiume szabad városának biztosított autonómiáját. Sérti még pedig azért, mert a határrendőrség itt nem községi, hanem államrendőrség. Amint-hogy államrendőrség mindenütt az egész or-szágbán.

Nézzük tehát, hogyan áll a fiumei auto-nomia szempontjából a dolog.

Fiume szabad városának statutumában a rendőrség kérdéséről a 78. és 79. szakaszok-ban van szó.

A 78. szakasz így szól:

Kötelességében áll (a városi képviselőtestü-letnek) különösen a közrend, közbiztonság és köz-erkölcsiség fenntartásában, valamint a közoktatás elő-mozdításában közreműködni, a város szépítéséről, közszociális intézkedéseiről és jókarban tartásáról gondoskodni, nemkülönben intézkedni a közegészségi ügy, a városi világítás, a tözoltás és mindazon öv-készületek tárgyában, melyek a személy- és vagyon-biztonságot fenyegető elemi károk ellen szüksé-gesek.

A 79. szakasz pedig azt mondja:

A képviselőtestületnek kötelességében áll továbbá a rendőri és az egészségügyi szolgálat szervezése, a munkaképtelen szegények eltartásáról való gondosko-dás, a templomok, a községi és magániskolák körüli felvigyázat, valamint a községi zalogház és takarékpénztár fenntartása és célszerű igazgatása iránti fel-ügyelet.

Való igaz tehát, hogy a statutum értel-mében a közrend ügye az autonómia körébe tartozik. De szó szerint ide iktatott két szakasz szövegéből nyilvánvaló az is, hogy itt egyes-egyedül a fiumei terület *belső rendjéről* vagyis a *helyi rendőrségről* van szó. Nem is hábor-gátja ez irányban senki Fiume önkormányzati jogait. Am a *határrendőrség* és a *helyi rendő-*

ség között óriási a különbség. Mindkettőnek más a hivatása, célja, feladata. A statutum ren-delkezése a határrendőrségre már csak annál az egyszerű oknál fogva sem vonatkozhatik, mert amikor a statutumot megalkották, a ha-tárrendőrség intézményét még nem is ismer-ték. Ebben a tekintetben tehát még provideálni sem lehetett. Olyan törvény vagy statutum pe-dig nincs a világon, amit kaptafának lehetne használni az életben felmerülő új meg új vi-szonyok mindegyikére. Mert az élet nem a sta-tutumok, hanem a maga fejlődése szerint iga-zodik. Azt hisszük, nem nehéz belátni, hogy a határőrgyalom ellenőrzése, amire a határrendő-rség hivatva van, eminenter állami feladat, nem pedig egy-egy városnak vagy határterületnek a saját külön érdeke. Annak az intézménynek, amely ezt a fontos hivatást betölti, egyöntetű-nek, egyszabásúnak kell lennie az állam egész területén és furcsa kívánság, hogy az állam ép-pen a legexponáltabb pontján tegyen e tekin-tetben kivételt.

Ha a határrendőrségnek nem volna meg a maga különleges célja és feladata, amelynek betöltésére az ország ügyeit intéző faktorok vé-leménye szerint sem a csendőrség, sem a helyi rendőrségek nem hivatottak, akkor nem is hozták volna meg a felállítására vonatkozó tör-vényt.

Minden új intézmény új szükséglet kielé-gítésére való. És nem lehet minden új szük-ségletet a régi keretek vaspántjai közé begyö-möszölni. Itt csupán egy kötelesség van: a le-hetőségig tiszteletben tartani az érvényben levő jogokat. A lehetőség igen, de nem a lehetet-lenségig. Hát még amikor a jog nemcsak, hogy nem egészen világos és tiszta, hanem ellenke-zőleg, igen alapos és megokolt kételyek merül-nek föl ellene? Aminthogy jogi érvelés — a sta-tutum fönnébb idézett szakaszaira való merev hivatkozáson kívül — sem a képviselőtestületi vehemens támadásokban, sem a jogügyi bizott-ság elaborátumában nem igen hallottunk és nem igen olvastunk a tulzó autonomisták igaza mellett.

Már pedig a tulzás éppen ezen a téren igen veszedelmes, annál az egyszerű természeti törvénynél fogva, hogy minden akció reakciót szül és minden terjeszkedési vágy az ex-panzio törekvésének megfelelő ellenállásra talál.

Mi meg vagyunk győződve, hogy az ál-lami határrendőrség és a fiumei helyi policia a legszebben és legnyugodalmasabban megfér-hetnek egymás mellett, anélkül, hogy egymás hatáskörét háborgatnák avagy csorbát szen-vedne az autonómia, amelynek teljes épségben és tiszteletben tartását mi is a leghatározottab-ban követeljük.

Kivándorlás — visszavándorlás.

Newyorki tudósítónk szerint az európába való visszavándorlás nem hogy csökkenne, de sőt még folyton emelkedőben van. Az olasz hajó-vonalak és a többi társaságok közt újra kitört árháború következtében a brémai társaság 15 dollárért viszi a fedélközi utasokat olasz kikötőkbe, ami természetesen az olaszokra ingerlő alkalom. Viszont olasz társulatok oly erőfeszí-tést fejtenek ki, hogy például a magyar vissza-vándorlókat 23 dollárért szállítják olasz kikötőkbe és onnan vasuton Budapestre. Az április 11-én Olaszországba indult „Friedrich der Grosse” és a 14-én Brémába indult „Kronprin-cessin Cecilien” 3000 visszavándorló ment Európába. Április elejéig különben az idén összesen 79.867 fedélközi utas, vagyis európai kivándorló érkezett a newyorki kikötőbe, ellen-

ben 194.012 visszavándorló indult onnan Eu-pába. A visszavándorlók legnagyobb része olasz és magyar, míg orosz aránylag igen kevés megy vissza a régi hazájába, akármilyen rossz-szak is a viszonyok Amerikában. Itt jegyezzük meg, hogy e napokban mintegy 50 állítólagos anarchistát toloncoltat vissza a bevándorlási hatóság s egész tulnyomó nagy része muszka-zsidó, a többi olasz.

Georges Brandes.

(Reminiscentiák a világhírű Ibsen-interpretator 70 éves évfordulója alkalmából.)

Ha tekintetbe vesszük azt a hatást, amelyet az irodalomtörténet a nemzetek műveltségére, de különösen a világirodalom fejlődésére gya-korol, amidőn az irodalom egy kimagasló munkása kiemelve a drágakövet a salakból, maradandóvá teszi a késő századok számára a költészet örök becsü gyöngyeit, csak akkor tudjuk érdeméhez, méltóan megbecsülni, annak a lángeszű tudósnak termékeny életét és mun-kásságát, akit a komor Észak göröngyös földje büszkén vall magáénak. Dánia misztikus bibor-korongja világitotta már bölcsőjében színesen szárnyaló fantáziáját, amely már zsenge korától alkotásokra serkentette őt, intő szózatul hirdetőn neki az ígét: „Art longe, vita brevis est.” És hosszúéletű, öröknagy művészetet is teremt ez a férfiú: Brandes György, a vilá-g-hírű dán esztetikus.

Kopenhága öblös városa a szülőföldje Georges Brandesnek. Már kora ifjúságában fel-tűnt tehetségével, kiváltképen művészet-bölcsé-szeti műveivel. Huszonkilenc éves korában a kopenhágai egyetem tanára lett, hol csakhamar nagy hírnévre tett szert. A hazájában akkor forrongó ortodox vallási áramlattal ő szállt elő-ször szembe, mint merész reformátor.

Ez időben a művelt nyugat művészi és irodalmi átalakulása hazájába is átvette a hul-lámait és ez abban culminált, hogy a régi idők romantizmusával mér szakítottak a nem-zetek. A kopenhágai egyetem falai között le-zajlott irodalmi események felé fordult a kon-tinens figyelme, ahol felolvasást tartott Brandes, az ő legfényesebb művéről a „XIX. század irodalmának fő áramlatairól”. Akkor híruk volt ezeknek a Brandes-értekezéseknek, hogy százan és százan álltak künn a legzordabb időben, esőben és hóban, csak hogy helyet kapjanak az egyetem aulájában.

Mégis sokan keltek ki ellene hazájában, szemére vetvén, hogy irodalmi működése nem-zetellenes volt és nem hevitette a hazaszeretet-t; úgy, hogy az érzékeny tudós elhagyta Dániát, s Berlinbe költözött, ahol fardhatatlanul folytatta munkásságát. Itt írta Benjamin d'Israeli és Björnsonról szóló jellemrajzait is.

Később ismét visszatért szülővárosába, ahol az átalakult viszonyok folytán már nagy pompával és ünneplésekkel fogadta a dán írók ifjabb nemzedéke, mely most is lelkesedéssel és szeretettel rajongja körül az ő kiváló mes-terét.

Számos műve közül örök emléket hagy maga után nagy enciklopédikus munkája a „XIX. század irodalmának főáramlatai”. Ki-ragadta a világesemények fázisából a legneve-zetesebbet, a XIX. századot és irodalmi fejlő-désének vibráló momentumait örököltette meg egy harmonikus egészben. Arra építi egész szemléletét, hogy a politikai külső élet, a történelem és irodalom szerves kölcsönha-tással vannak egymásra.

Nagy becsűvel bír azon följegyzése, mely-lyel a német irodalom, különösen Goethe „Werther”-jének hatását ismerteti a francia írókra, jelesül Senancour „Obermann”-jára,

Constant „Adolphe“-járja, valamint és főkepp Chateaubriand remekműveire. (Atala és Renee). A „*Fiatal Németország*“ kötetében élénk színekkel festi ennek egész fejlődését, Börne, Menzel szereplését, kiknek nevéhez fűződnek a Goethe elleni támadások. S ki tudta volna szebben, ékebben jellemezni Heinét, mint Brandes.

Hat kötetben állítja élénk a XVIII-XIX. században lefolyt literaris átalakulást, melyet jellemzően a „romanticizmus körüli kornak“ címezhetük. E romantikus szellem lengi át Victor Hugó költészetét, Musset és Balzac akoriban tüneményes glóriáját, ez köleszőz a Musset és George Sand egymáshoz való viszonyának tavaszi vevőfényét. Pedig a romantikus nagyságok háttérben már a költészetre kulturhistóriai mozgalmak is hatást kezdnek gyakorolni. A forradalmi áramlat létráján felemelkedik Saint Simon a modern költészet pidesztáljára.

De épp ily éleslátással fedezi fel Brandes a francia visszahatást. Hugo, Lamartine és Chateaubriand szelleme reakcióképpen a francia lírai költészetet hozta létre, mely uralta ettől kezdve a rokokó-kor negédessegeitől megcsömörlött nemzet érzelmi világát. Ekkor aztán kibugyog a forrás, mint egy Deus ex machina melyből számtalan irodalmi patakocskák fakadnak. Ezek hirdetik immár világgá a subjektívizmusnak a művészettel és a természettel való szent egyesülését.

Úgyes gondolatfonalakkal átevez ezután Brandes műveiben a kék egü Galliából a szürke Angolországba. Itt a Lakisták éneklük meg zengzetes bájjal a tenger költészetét; Shelley Keatz a természet szüzi szépségét dicsőítik s ime mégis ezekkel egy időben Byron már az embert is meglátja, mint örökbecsü, varázslatos tüneményt és felemeli a természet műremekeinek sorából.

Et nunc venio ad fortissimum... Itt állunk most az emberi költészet, az *emberi jellemnek* nagy megalkotójának, Ibsennek küszöbe előtt. Itt csillan fel csak valójában Brandes hatalmas talentumának varázsa. Nem Ibsen felfedezésében, — hiszen erre nem volt szükség, — hanem a norvég költő rejtjelmes fantáziájának megértésében.

Két rokonlélek szerető egyetértéssel találkoztak, mindkettő a maga művészi peripheriájában értékeset alkotott más-más nemből, de mindig halhatatlan művészi célokat szolgálva. Brandest Ibsenhez szoros, benső baráti viszony fűzte s így közelebb férközött a norvég szellemóriás lélektani típusaihoz. Brandes a kétkedő értelmetleneknek kimutatta, hogy Ibsen alkotásai azért hatnak oly mogyrázó erővel, mert drámáinak középpontjába mindig az *egyéni* embert teszi. Miként Björnson az igazságnak, úgy Ibsen az individualizmusnak apostola.

Óriási ennek a dán tudósnek a munkássága, nem szabad hát megütközni, ha némelykor ellenmondásokba keveredik; de ilyenkor is leginkább csak az eredetiség hajhászása vehető szemére. Azt állította például egykor a tudós kritikus, hogy Hedda Gabler egyik jelenete felér bármivel, amit Shakespeare írt. No ez már valóban elfogultsághoz közeledő mondhatni markáns definitió. Pedig hát a leghivatásosabb Shakespeare-komentátorok között is magasan kiemelkedik Brandes a nagy britt drámáiról műveinek mélyesleges jellemzésével.

Méltán csodálhatjuk Brandest, mint az újkor egyik legnagyobb irodalomtörténet-íróját, kinek érdemeiért elévülhetetlen babérokat biztosíthatnak a késő századok. Munkásságával kivívta a „*laurea virtutis*“-t, mert az élet és természet poezisének ígeit hirdette, hogy felbressze a borongós, sötét Észak álomba merült szellemét.

Márfy Károly.

UJDONSÁGOK.

— **Rappresentanza.** A városi képviselőtestület tegnap délután 6 órakor Vio Ferenc dr. polgármester elnöklésével ülést tartott, amelyen 25 városatyá vett részt. Elmaradásukat igazolták Dalmartello, Luppis, Smoquina és Thierry városatyák. Az ülés megnyitása után a polgármester közli, hogy a Comunale színházat átengedte a Circolo letterariónak egy De Amicis emléknapp megtartására. Ezután jelenti, hogy a városi ipar és kereskedelem fejlesztésére alakult bizottság Steinacker Arturt választotta meg elnökéül. Végül közli, hogy a belügyminiszter engedélyt adott egy nyolcadik gyógyszerár lé-

tesítésére. Az engedélyes Skodnik Hugó fiemei gyógyszerész, aki a Via Saluten fogja gyógyszerárát megnyitni. Stupicich Péter az új berkocsi árszabály dolgában interpellál. Meixner a városi tisztviselők nyugdíjalapjának rendezése iránt érdeklődik. A polgármester azt feleli, hogy a felsőbb jóváhagyás még nem jött meg. Ezután elfogadták a városi középtérsi hivatal újjászervezésére vonatkozó javaslatot, majd megbízták a polgármestert két bizottsági tagnak a kaszárnyabizottságba való kinevezésére. Több kisebb ügy elirtézésé után az ülés véget ért.

— **Adományozás.** Egy magát megnevezni nem óhajtó jótékony urnó boldogult ifj. Kárpáti Györgynek a m. kir. állami Tengerészeti Akadémia volt növendékének emlékére ez évben is 50 koronát adományozott a m. kir. állami Tengerészeti Akadémia segélyező alapjának gyarapítására. A kegyes adományért az igazgatóság ezúton mond hálás köszönetet.

— **Hajórajunk utja.** Bizetből táviratozták: Ziegler ellentengernagy tegnap délután a Károly főherceg zászlóshajó fedélzetén fényes bucsufogadást adott, amelyen számos személyiség, közöttük a tuniszi és bizertai polgári és katonai hatóságok képviselői, valamint a főrezidens az alája tartozó személyzettel is megjelentek. Az osztrák-magyar hajóhadosztály ma reggel ismét tengerre ment és gyakorlatozásának színhelyét Korfuig terjeszti ki.

— **Eljegyzés.** Pártos Ottó, a Kőbányai polgári serfőző részvénytársaság fiemei kiviteli telepének üzletvezetője eljegyezte Steiner Steffi kisasszonyt, Steiner Éde bécsi nagyiparos leányát. Minden külön értesítés helyett.

— **Elítelt merénylő.** Annak idején megírtuk, hogy Broznich Máttyás napszámos ráírt *Hodák* József háztulajdonos, a magyar-horvát hajóstársaság tisztviselőjére, mert kilakoltatási eljárást indított ellene. Hodák ugyanis lakását kibővíteni akarta, s ezért szüksége volt Broznich lakására is. A kilakoltatási per miatti elkeseredésében Broznich megleste házigazdáját s mikor ez a tesztatói boulevardra befordult, az esti sötétség leple alatt revolverrel ráírt. Mikor a merénylő látta, hogy áldozata összerogyott, maga ellen fordította a fegyvert. Mindketten súlyosan megsebesülve a városi kórházba kerültek, ahol öt hétig kezelték őket. A merénylőt felgyógyulása után tegnap vont a felelősségre az ogulini törvényszék gyilkosság kísérlete miatt, s *öt évi fegyházra* ítélte.

— **A kikötőből.** Érkezett: „Douro“ török gőzös Lantarinóból 1100 tonna vegyes áruval; „Brindisi“ olasz gőzös Bariból 80 tonna vegyes áruval. Indult: „Caboto“ olasz gőzös Velencébe 4400 tonna cukorral; „Vindobona“ osztrák gőzös Calcuttába 600 tonna cukorral; „Kálmán király“ magyar gőzös Anversba 1200 tonna fával; „Árpád“ magyar gőzös Velencébe 150 tonna fával 50 tonna vegyes áruval.

— **A világ legnagyobb gőzösei.** A White Star-vonal igazgatóságának megbízásából két legnagyobb gőzhajójának építésébe. Az egyiknek „Olympia“, a másiknak „Titana“ lesz a neve, hosszuk 840 lábba, szélességük 78 lábba, s tonnatartalmuk 40–50 ezer tonnára van tervezve.

— **Víz helyett pálinkát ivott.** Nagy népcsődület okozott tegnap délután a Belvederen egy tíz éves kis leány, aki alkoholmérgezés tünete között rosszul lett. A kis leány felhasználva anyja tavollétét, a szekrényről leemelt egy erős pálinkával telt üveget, s ivott belőle. G. Margit, aki azt hitte, hogy vizet ivott, csakhamar rosszul lett s erősen rángatózott. A kis leány betegsége a kivácsinak nagy tömegét gyűjtötte össze s csak a mentők megérkezése vetett véget az izgalomnak, akik rövid kezelés után esszméletre hozták a tévedésből megrészegedett Margitkát.

— **Büvészt a Deákszállóban.** Vasárnap este 8 órakor a Deákszállóban büvészi előadást rendez Balzamo Bosko társulatával az Esmeralda nővérek és Sonambula gondolatolvasónők közreműködésével.

— **A fiume-abbáziai omnibus-vonal menetrendje e hó 7-ével a következőképpen változik:**

Indulás Fiuméből Abbáziába naponként d. e. 9:30 és 11:30 órakor, d. u. 2:30, 4:30 6:30 órakor.

Indulás Abbáziából Fiuméba naponként d. e. 1:30 órakor és d. u. 12:30, 3:15, 5:30 és 7:30 órakor.

Jegyek a hajón kaphatók. Menetdíj 20 fillér. Olvasóink figyelmébe. Lapunk egyes példányai kaphatók a „Globus“ hírlapelárusító üzletben, Vincenzo de Domini-utca. — Az Ivancich-féle hírlapelárusító üzletben. — A m. kir. dohánynagyfőzsdében, Piazza Elisabetta. — Capudi Romualdo likörüzetében, Deák Corso. — Trbojević G. papirkereskedésében Via del Molo. Barbis Giov. trafikban, Via Adamich és kiadóhivatalunkban.

SZINHÁZ.

Varázskeringő.

A fiatal Stauss fülbemászó, szép zenéje megközelítette a *Vig özvegy* sikerét. Ma már a nagy városok mineen szinpadán játszik s mindentűt meghódítja a közönséget. Még be sem mutatták Fiumében s mégis mindenki ismerte a zenéjét. Mindenfélé dalolják. A cigányzene az elbűvölő varázskeringőt játszza, a katonabandák mint műsoron tartják s még a nagy-képű kurmuzik Abbáziában is az ifjabb Strauss dicsőségét hirdeti. A bécsi levegő árad be a szinpadról a nézőterre, amelyben van valami eleven, valami kedves hangulat, amely nem lehet idegenszerű még a magyar ember előtt sem. Az ötletes librettóhoz könnyű, kedves muzsika adja meg a keretet s az ügyesen szőtt mese teljesen leköti a hallgató figyelmét. A Strauss operettje ezeknek a tulajdonságoknak köszönheti népszerűségét.

Balla Kálmán operett-társulata pompás előadásban hozta színre a Varázskeringőt. Már a felvonulás is olyan volt, hogy megtapsolta volna a legkényesebb bécsi publikum is. A szereplők pedig mindent elkövettek, hogy az operettet diadalra emeljék. S az igyekezetük nem lett hiábavaló. A tegnapi est hozta meg nekik a legnagyobb és legmaradandóbb emlékü sikert. A varázskeringőben állottak ki a tűzpróbát és bebizonyították, hogy érdemesek a fiemei közönség szeretetére.

Joachim uralkodó herceg szerepét *Bérczi* Gyula játszotta s a győnge elméjű uralkodó egyéniségét jóízű humorral aranyozta be. Kitiűnő partnere *Cseh* Iván volt, aki minden egyes alakításával megnyerte a közönség tetszését. A társulatnak ez a fiatal tagja minden szerepet jól játszik meg. Tanult, rutinos fiatal színész, akivel még sokat foglalkozik majd a kritika. Tegnapi fellépése a fiemei közönség régi kedveltjét, Papir Sándort juttatta az eszünkbe. Niki szerepében jó volt *Csöregh* Jenő, aki nemcsak színész, hanem jó énekes is. A fess bécsi hadnagy szerepében különösen jól érvényesült. Tegnapi lépett föl először a társulat első énekesnője, *Balláné Csik* Irén is. A hercegnő szerepében diszkrét alakítást mutatott be. Enekszámái általános tetszést keltek. Strauss lágy, szép muzsikája kitűnően érvényrejutott az énekében. A közönség sok tapssal jutalmazta az énekpartieit. *Szentgyörgyi* Lenke egyik legjobb szerepéhez jutott. Franci kedves alakját ő játszotta meg nálunk legjobban. Mintha csak neki szabták volna ezt a szerepet. A játékában különös elevenség, üdeség nyilvánult meg. S ezenfelül pompásan táncolt és jól énekel is. Jó volt *Havassy* Szidi *Frederika* főkamarsónő szerepében is. A darab kiállítására pazar volt. Az igazgató nem kimélt sem költséget, sem fáradságot. A zenekar is jól működött *Müller* Máttyás karmester vezetésével.

(f. o.)

— **Komunale színház** Ma este *Massa* net „*Thais*“ című operája kerül színre a Komunale színházban. Az előadás *Polese* János jutalomjátéka.

Fenicse színház Fiume.

Bérlét 6. szám, páratlan.

Szombaton 1908. április hó 25-én:

Kedvezményes jegyek nem érvényesek.

Varázskeringő.

Operette 3 felvonásban. Írták: *Dörmann* Felix és *Jacobson* Lipót. Fordította: *Mérey* Adolf. Zenéjét szerző: *Strauss* Uszkar.

Rendező: *Balla* Kálmán. Karmagy: *Müller* Máttyás.

Személyek:

XIII. Joachim, Hessen-Kassel uralkodó hercege	Bérczi Gyula
Heléna hercegnő, a leánya	B. Csik Irén
Lothár gróf, Joachim sógora	Cseh Iván
Niki	Csöregh Jenő
Gusztó ulánushadnagyok	Varady Márton
Frederika, főkamarsónő	Havassy Szidi
Wendolin, főudvarmester	Farkas Béla
Sigismund, főlakaj	Szécsi Ferenc
Steingruber Franci, egy női zenekar primáskisasszonya	Szentgyörgyi Lenke

KALOGÉN

BRAZAY, SÖSBORSZESZ
FOGKRÉMA LEGJOBB

Vasárnap, 1908. április hó 26-án délután
3 és fél órákor félhelyárakkal:

Bob herceg

Regényes operette 3 felvonásban. Irták Martos F. és
Bakonyi K. Zenéjét szerző Huszka Jenő.

Személyek:

A királynő	Úti Giza
György herceg a fia (Bob)	Szentgyörgyi Lenke
Viktória hercegnő	Borbély Lili
Lord Lancaster gárda kap.	Várady Márton
Pomponius a herceg ne- velője	Bérczy Gyula
Hömpester	Szeesi Ferenc
Tombátya	Farkas Béla
Plumpudding, borbély	Cseh Iván
Táncmester	Demeter Sándor
Annie, Tom leánya	Bándy Rózi
Gygy, fűszeres	Horváth Károly
Testőrhadnagy	Turányi Alajos

TAVIKAT. TELEFON.

Nem lesz válság.

BUDAPEST, ápr. 25. Politikai körökben egybehangzóan konstatálják, hogy *Wekerle* Sándor miniszterelnök bécsi látogatásával a politikai helyzet határozottan javult. Hír szerint sikerül olyan megoldást találni, amely elkerülhetővé teszi a válságot. A miniszterelnök a kompromisszumtervet előterjeszti a minisztertanácsnak, s ha megnyeri a miniszterek hozzájárulását, az április 30-án Bécsben tartandó minisztertanács sima lefolyású lesz.

A függetlenségi párt és a tisztí fizetéselemelés.

BUDAPEST, ápr. 25. A függetlenségi párt egyik alelnöke ma nyilatkozott a tisztí fizetéselemelésről. Kijelentette, hogy arról csak az esetben lehet szó, ha biztosítják az önálló banknak 1910-ben való föllállítását.

Tisza István gróf pöre.

POZSONY, ápr. 25. A Tisza-Weltner pörben az elnök ma délelőtt felolvasta az esküdtekhez intézett kérdéseket. Az esküdtek ezután határozathozatalra vonultak vissza. Ítélet csak estére várható. A közhangulat szerint *Weltner* elítélése elkerülhetetlen.

A bán lovagias ügye.

ZÁGRÁB, április 25. A bán és Medekovics között felmerült lovagias ügy ma egyoldalu elintézését nyert. Medekovics segédei jegyzőkönyvet vettek fel, amely szerint a lovagias ügyet részükre befejezettek tekintik, mivel a bán vonakodott a becsületbíráóság összehívásába belegyezni.

A dánosi gyilkosság tárgyalása.

BUDAPEST, április 25. A dánosi rabló-gyilkosság bűnpörében ma folytatták a tárgyalást és a terhelő tanúk kihallgatását. A közönségből többen közbekiáltottak, mire az elnök kivezette őket.

Felelős szerkesztő: Murai Jenő.
Szerkesztő: Fodor Oszkár.

Szerkesztőségünk és kiadó-hivatalunk telefonszáma (ugy interuban, mint helyi beszélgetésekre) 229. Nyomdánk telefonszáma (közvetlenül lapzárta előtt felmerülő sürgős tudósítások számára) 920.

Fiatall gentry ember

Abbaziában üdülő hölgygyel

óhajtana megismerkedni. Levelek Fiume poste restante „Huszártiszt” cím alatt kéretnek.

Ügyes, dolgozni szerető, tisztességes, csinos fiatal leányt, ki magyarul s olaszul írni, olvasni, számolni tud

kiszolgáló leánynak felvesz

a Központi Tejcisajnok Via Ciotta 2. sz.

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYÓGYSZERTÁRA

a városi torony mellett.

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszappanok, az összes ásványvizek, toalettikkek és szépítőszerek stb. stb.

ÁGYTOLL GÖZTISZTÍTÁS!

Szab. módszer szerint előkészítet hygienikus „ÁGYTOLLAK”

„MARABU”-hoz

Budapest, Károly-körút 7.

TELEFON 71-25.

A visszaszállítás még aznap eszközöltetik.

A

„Pannonia” kávéházban

FIUME, Piazza Zichy

ma és minden este Somogyi László
cimbalmóművész és Kovács József
primas

hangversenye.

A helybeli és az átutazó magyarság
szíves figyelmébe.

Magyar kiszolgálás.

VARIETÉ INTERNAZIONALE

Estéknként kiváló művészierők fellépte

Via Alessandrina 3. Kezdeté 9 órákor.

Halál a poloskákra!

DESODEROL

az egyetlen radikális szer poloskák és más fergek ellen. Ragados betegségek ellen fertőtlenít. Elárusító

Graf A. Fiume Riva Canale Telef. 622.

Literje K 1:30 házhoz szállítva.

Lakások fertőtlenítése elvállaltatik.

Első Fiumei Magyar Uri és Női Fodrász Terem az Adria palotában.

▲▲▲▲▲▲▲▲

Külön női teremben hajmosás, fésülés, és mindennemű modern hajmunkák végeztetnek.

▼▼▼▼▼▼▼▼

Az uri teremben pontos és jó kiszolgálás.

ELSŐRANGU NŐI DIVAT-TEREM MAISON ROSA

VIA GOVERNO 9.

Dr. Vio-féle ház, az Adria kávéház felett.

Uraim!

A sztrajk nálunk megszűnt, megadtuk munkásaink összes követeléseit, de nem a rendelők rovására. A régi bevezetett árak nálunk továbbra is megmaradnak.

18 vagy 24 frt.

egy remek szabású uri öltöny vagy felöltő mérték után tiszta gyapjú szövethől.

Seiler R. és Társa

Első fiumei amerikai vendérszű versenyszabóság
Vicolo della Dogana 4.

GRADO TENGERTI FÜRDŐ

Goldberger szálló és étterem

a fürdővel szemben tengeri kilátással.

Villanyvilágítás.

Kitünő bécsi és magyar konyha.

Goldberger vendéglője - Trieszt.

TRIESZT, Piazza della Borsa 7 I.

Tavaszi csapolás!

Szt. István védjegyű

Dupla-Malátasör

Az összes duplamalátasörök ősforrása

Naponta friss csapolása

a „Magyar Vendéglő-ben
(Riva Szápary) és a

Gambrinus Buffet-ben

(Via del Lido). és a

Grünfeld-félevendéglőben

a vasuti állomással szemben.

VELENCE

HOTEL MODERNE MANIN

A Márkustér közvetlen közelében minden kényelemmel berendezett 120 szobával, lifttel, villanyvilágítással és fürdőkkel mérsékelt árakon.

Gambrinus-étterem polgári árakkal

A Kőbányai Polgári Serfőzde kiváló minőségű söreinek kimérése.

A Velencét látogató magyar közönség kedvenc találkozó helye.

Gyors, kitünő módszerrel tanítja az olasz nyelvet végzett olasz akadémikus. Hosszu gyakorlat, mérsékelt ár.

Ajánlatok a kiadóhivatalhoz kéretnek.

LIDO-VELENCZE

Maison d'Italie ♦ Villa Monplaisir
Villa Thea ♦ Villa Bellevue ♦ Hotel Margherita

Elsőrendű házak modern kényelemmel berendezve.
Legjobb fekvésben a Lidón. Villanyvilágítás mindenütt.
Fürdők és zuhanyok. Telefon. Külön lakrészek családok-
nak konyhával.

Tulajdonos
PONTELLO R.

Szobák 5 lirától feljebb. Teljes penzió 8 lirától feljebb.

LIDO-VELENCZE

Klimatikus gyógyhely és tengeri fürdő. — Nagy kinesiterapiai
intézet. — A nagy fürdőházban kávéház és étterem tágas
terrasszal a tengerre. — Naponta hangverseny.

Grand Hôtel des Bains

Grand Hôtel Lido

Hôtel Villa Regina

Julius 1-én megnyílik az új
Excelsior Palace Hotel

Dependanceok és villák:

Elena — Jolanda — Ortensia — Maria — Emma — Elisabetta
parkkal, tennispályákkal stb.

Nagy hangversenyek, színház és változatos szórakozások.

Cím: BAGNI LIDO - VENEZIA.

VELENCE - LIDO

PENSION CORNE D'OR

Egyetlen nemzetközi családi pen-
zió a Lidon, csendes fekvésben,
gyönyörű kerttel és tágas verandával.
Teljesen zanzari mentes.

Kitünő bécsi és magyar konyha

Teljes penzió 7-10 liráért.

Május, június és szeptember ha-
vában mérsékelt árak valamint szo-
bák ellátás nélkül is.

Villamos vasuti és hajóösszeköttetés.

(A hajó kikötő helyétől mindjárt jobbfelé
menni).

Naponta friss!

Naponta friss!

Az új

Huscsarnokban

a legjobb minőségű és naponta friss

Marha-, Borju- és Sertéshus kapható
meglepő olcsó árban.

Ne mulassza el megtekinteni és egy próbavásárlást tenni az új

HUSCSARNOKBAN

Piazza Ürményi 1. számú vásárcsarnok

24-26. számú rekesz.

Kívánatra házhoz is küldjük a húst!

Kitünő tisztelettel

REICH TESTVÉREK.

Nagy Alkalmi Vétel!!

Partiban vásárolt
nagy mennyiségű uri-
női- gyermek-
divatharisnyákat
hallatlan olcsó
árban ad el a

NEW-YORK

áruház

FIUME, Via Andrassy I. sz.

Bonbonnière Möve

Előkelő Mulató

Abbazia Bristol - szálló

Estenként nemzetközi varieté-
előadások kizárólag elsőrendű
művészi erők felléptetével.

Kitünő szellőztetés.

A DREHER ANTAL-féle egyesült sörgyárak
részvénytársaságának.

(gyár Budapest-Kőbánya) FIUMEI FŐRAKTÁRA.

Iroda: Ürményi-tér 6. — Telefon szám 22.
Jégyár: Canale-utca, Steinmann-ház.

GYÓGYHATÁSÚ

DUPLA MALÁTA SÖR

Orvosok által ajánlott gyógyító hatású sör.
A sör hetenként 25 majolika palackot tar-
talmazó eredeti ládában érkezik frissen a
gyárból. — Ezen kitünő sörön kívül állan-
dóan raktáron van kivitelű és márciusi sör,
1/4, 1/2 és 1 hl.-es hordókban és 50 fél literes
palackot tartalmazó eredeti ládában

Vendéglősök rendelésre barna dupla maláta sört is
kapnak. — Bárhova házhoz is történik szállítás.

DETAIL ELÁRUSÍTÁS: minden jobb fű-
szer- és csemege-üzletben.

Mindenkor friss csapolás:

Főképviselet: Rupnik Emil, Ürményi-tér 6.

Schlosser penzió

ABBAZIA

a Quitta tengeri fürdő fölött,
gyönyörű kilátással az egész
Quarnerora.

Minden kényelemmel berendezett
családi otthon 30 szobával.

Villanyvilágítás.

Fürdők a házban.

Mérsékelt szoba és penzió-árak.

Villamos vasuti összeköttetés
minden irányban.

Lockey

HOFBRÄU SZÁLLODÁJA

ABBAZIA.

Központi fekvés a Curpark mellett

Villamos világítás

Szobák pensioval vagy a nélkül

Polgári árak.

Figyelmes kiszolgálás.

Kitünő magyar konyha.

ROYAL SZÁLLÓ FIUME

Via Andrassy, — Telefon 121. sz.

Központi fekvésű, elsőrangú új családi szálló a
villamos vasut mentén. Villamos világítás,
lift, fürdőszobák stb. stb.

Table D'Hôte külön asztalokon.

HEIM F. 20 éven át a fiumei Deák-szálló tulajdonosa.

Cinematograf „EDISON“

Mozi-fénykép-terem
VIA FIUMARA 2. SZÁM.

A legszebb és legtekélyesebb ve-
títési szerkezettel.

Villanyosan szellőztetett s kényel-
mes ülészekkel berendezett nézőtér.

Állandó előadások d. u. 1/25-től
kezdve.

Állandó bérlet jegyekis válthatók
a pénztárnál.

SPORT VENDÉGLŐ

FIUME, Via Germania 2
a Jellacsics kaszárnya mellett.

Izletes magyar konyha. — Kitünő borok.
Kőbányai Polgári Sör.

WEISZ JENŐ vendéglős.

Venier Penzió és Vendéglő

Venice Szt. Márktér.

Szobák 2 lirától feljebb villanyvilágítással.
Éttermek kilátással a Szt. Márktérre.

Kitünő konyha minden órában.

Procuratie vecchie 105. s. Tulajdonos
(a Quadri kávé mellett) Marco Venier.

TIROLESE VENDÉGLŐ

Fiume, Corso az Adamich térrel szemben.

Kitünő ételek és italok a nap minden szakában. Remek halak

Az idegenek találkozó helye.

Mindenféle használt
butort veszek
a legjobb árban.

Deutsch M.
Via Governo 4.